

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

Tampereen ammattikorkeakoulu näkee ehdotuksen kannatettavana, koska se mahdollistaa opintojen alkuvaiheessa keskittymisen opiskelun sujuvaan aloittamiseen ja sopeutumiseen suomalaiseen kulttuuriin. Se myös helpottaa arjen asioiden järjestelyä, kuten perheasunnon löytämistä sekä mahdollisten huollettavien lasten päivähoidon ja/tai koulun järjestämistä. Ehdotus lisää myös näiden palveluntarjoajien toiminnan ennakoitavuutta. Odotusaika lisää realistista kuvaa opiskelijan itsensä ja puolison työllistymisen suhteen, sekä antaa paremman kuvan Suomen todellisesta kustannustasosta ja sen kattamisesta omin varoin.

Ehdotuksella on todennäköisiä vaikutuksia ammattikorkeakoulujen vieraskielisen koulutustarjonnan suunnitteluun, koska se luultavimmin tulee laskemaan ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kansainvälistä kysyntää. Nämä opiskelijat ovat laissa olevan työkokemusvaatimuksen vuoksi useammin perheellisiä ja heidän palautteestaan on jo lain valmisteluvaiheessa noussut esille huoli mahdollisesta pidemmästä erossa olosta puolisoista ja pienistä lapsista.

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

Kannatamme selkeää ja läpinäkyvää prosessia, jossa opiskelijoiden sujuva maahantulo ajallaan varmistuu. Opiskelijoiden kohtelu käsittelyaikojen suhteen ei saa olla lähtömaasta riippuvainen, eli lupapalveluiden saatavuus tulee turvata riittävällä resursoinnilla.

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

Opiskeluun riittävän kielitaidon arvioinnin tulee säilyä korkeakoulujen vastuulla. Kielteisen päätöksen perusteen tulee olla selkeä, ja kuten ehdotuksen perusteluissa lukee, opiskelijan

esittämän selvityksen kielitaidosta tulee olla merkittävästi ristiriidassa edustustossa tai rajavartioloitoksessa tehtyjen opiskelijan haastatteluun perustuvien havaintojen kanssa. Esimerkkinä ehdotuksen perusteluissa mainittu tilanne, jossa korkeakoulun kielitaidon arvioinnissa käytetystä dokumentista huolimatta hakija ei pysty edustustossa asioidessaan kommunikoimaan lainkaan.

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

Kannatamme ehdotusta, jossa toimeentuloedellytyksen euromäärästä säädetään nykyistä selkeämmin asetuksella. Mediaanikustannusten käyttäminen antaa edelleen melko vaatimattoman toimeentulon vaatimuksen kuvan ainakin suuremmissa kaupungeissa, ja korkeakoulut ovatkin käyttäneet ohjeistuksissaan korkeampaa ohjeellista rajaa (esim. 1000 euroa/kk) jotta kulujen yhteisvaikutus ei tulisi opiskelijoille yllätyksenä. Toimeentuloedellytysten turvaamisen vaatimuksen osalta oleskeluluvan hakijoiden tiedossa tulee olla sekä selkeä laskentamalli, että käytettävissä olevien varojen valvonta aina maahan saapumiseen saakka. Näin varmistutaan, että rahaa ei kierrätetä opiskelijalta toiselle ja varat eivät ole menneet jo etukäteen matkakustannuksiin tai lukuvuosimaksuihin.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Agenttien käytöstä koulutukseen hakeutuessa tulee erotella korkeakoulujen sopimuskumppanien kanssa tehtävä tuloksellinen valvottu yhteistyö ja lähtömaissa vuosikymmenten perinteenä oleva agenttikenttä, jota ei sido minkäänlainen sopimussuhde suomalaisiin korkeakoulutoimijoihin. Näihin ns. ”villeihin agentteihin” meillä ei ole toimivaltuuksia puuttua; voimme vain varmistaa, että olemme selkeästi tiedottaneet mahdollisuudesta hakeutua Suomeen korkeakouluun myös itsenäisesti ilman agenttuurien apua. Ehdoton kieltäminen olisi mahdotonta valvoa ja johtaisi ilmiön siirtymiseen korkeakoulujen tietämättömiin, jolloin epäkohtiin olisi vielä vaikeampi puuttua.

Komulainen Katja
Tampereen ammattikorkeakoulu